

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı ve görsel basınımda neredeyse her gün ‘kuruyan sulak alan’ görüntülerine yer verilmektedir. Uzman kuruluşlarca, Türkiye’de son 40 yılda Van Gölü’nün 3 katı, Türkiye’nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü’nün 25 katı oranında sulak alanın yok olduğu belirtilmektedir.

Ayrıca, bilim çevrelerince, ülkemizde su kaynaklarının verimli kullanılmadığı ve geliştirilmediği, aksine su havzalarında bilinçsiz yapılaşmalara göz yumulduğu ve su kaynaklarının kirletildiği, bu anlamda suda yaşanan krizin, salt küresel ısınma ve iklim değişikliğine bağlanamayacağı ifade edilmektedir.

Bilim çevreleri ve yetkililerce, Manyas Gölü, Uluabat Gölü, Eber ve Akşehir gölleri, Ereğli Sazlıkları, Tuz Gölü, ve Meriç Deltası başta olmak üzere, birçok sulak alan kirlilik tehdidinin etkisi altında bulunduğu açıklanmaktadır.

Bu anlamda, Türkiye’nin susuzluk ve sulak alan kayıplarıyla ilgili sorunların çözülmesi, sulak alanların yeniden kazandırılmasına yönelik önlemlerin alınması için Anayasanın 98’inci, içtüzüğün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1. Selçuk AYHAN - İzmir
2. Tekin BİNGÖL - Ankara
3. Sacid YILDIZ - İstanbul
4. Gökhan DURGUN - Hatay
5. Abdülaziz YAZAR - Hatay
6. Rahmi GÜNER - Ordu
7. Mehmet Ali ÖZPOLAT - İstanbul
8. Ali Rıza ERTEMÜR - Denizli
9. Mevlüt COŞKUNER - Isparta
10. Orhan Ziya DİREN - Tokat
11. Rasim ÇAKIR - Edirne
12. Halil ÜNLÜTEPE - Afyonkarahisar
13. Hulusi GÜVEL - Adana
14. Ergün AYDOĞAN - Balıkesir
15. Derviş GÜNDAY - Çorum
16. Hüseyin ÜNSAL - Amasya
17. Vahap SEÇER - Mersin
18. Yaşar AĞYÜZ - Gaziantep
19. Durdu ÖZBOLAT - Kahramanmaraş
20. Faik ÖZTRAK - Tekirdağ
21. Algan HACALOĞLU - İstanbul
22. Ahmet ERSİN - İzmir
23. Ramazan Kerim ÖZKAN - Burdur
24. Şevket KÖSE - Adıyaman
25. Fevzi TOPUZ - Muğla

GEREKÇE

Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, acı, tatlı, veya tuzlu denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde, altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan bütün göller, nehre kıyısı olan alanlar, bataklıklar, tuzlalar, sazlık ve turbalıklar **"Sulak Alan"** olarak tanımlanmaktadır.

Sulak alanlar tarım, hayvancılık, balıkçılık, saz üretimi, rekreasyonel kullanımlar ve turizm açısından yüksek ekonomik değere sahiptir. Ve ekonomiye önemli katkı sağlarlar. Ayrıca, sulak alanlar başta göçmen kuşların konaklama alanı olmakla birlikte bir çok yaban hayatı ve bitki türünü barındırmaktadır.

Özellikle su kuşlarının yaşama ve üreme alanları için büyük öneme sahip olan sulak alanların korunmasını öngören ve 17 Mayıs 1994 yılında resmen taraf olduğumuz "Ramsar Sözleşmesi", doğa koruma konusunda düzenlenmiş ilk uluslararası sözleşmedir.

Türkiye, 1994 yılında imzaladığı Ramsar Sözleşmesi yanında, 1984 tarihinde imzaladığı Avrupa'nın Yaban Hayatı'nı ve Yaşama Alanlarını Koruma Sözleşmesi (Bern Sözleşmesi) ve 1992 tarihinde imzaladığı Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesine göre, ülke sınırları içerisindeki sulak alanların korunmasından sorumludur.

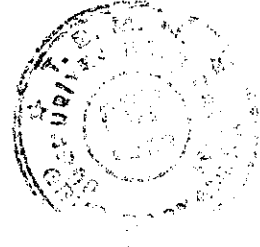
Dünyadaki sulak alanların %50'si, tarımsal amaçlı kurutma, sazlıkların kesilmesi, sanayi kirliliği, içme suyu amaçlı kullanım, büyük baraj inşaatları ve yapılaşma nedeniyle yok edilmiştir.

Uzmanların yaptığı açıklamalara göre, son 50 yılda Türkiye'nin sulak alanlarının yarısı kaybedilmiştir. 50 yıl önce 2,5 milyon hektar sulak alana sahip olan Türkiye 1 milyon 300 bin hektar sulak alanını kaybetmiştir.

Ülkemizde, 76 tanesi uluslar arası öneme sahip 135 adet sulak alan bulunmakta olup, bunların birçoğu kuruma tehlikesi altındadır. Avlan, Kestel, Aynaz, Yarma ve Gavur Gölleri, Hotamış ve Eşmekaya Sazlıkları tamamen kurumuştur. Türkiye'nin tuz deposu Tuz Gölü, en büyük tatlı su gölü Beyşehir, Eber, Uluabat, Akşehir, Eğirdir, Manyas, Bafa, Kulu gölleri, Meriç Deltası, Ereğli Sazlıkları, Sultansazlığı ve Erzurum bataklığı da bugün kuruma noktasındadır.

Sulak Alanlar Kongresi İzmir Bildirgesine göre; geçtiğimiz 50 yıl içinde ülkemizde 30'dan çok gölün kurumuş ve bu göllerin toplam alanı, Marmara Denizi'nden daha büyük alana ulaşmıştır. Ayrıca, yeraltı suları her yıl daha da aşağılara çekilmektedir. (23.11.2007)

Ülkemizde, sulak alanların korunması ve doğru kullanılmasının, Anayasanın 63. maddesi başta olmak üzere bir çok yasayla güvence altına alındığı düşünülse de; 2872 sayılı Çevre yasası, 2560 sayılı İSKİ yasası, 3213/5177 sayılı Maden Yasası 4342 sayılı Mera Yasası ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle sulak alanlarında tahribatlar yaşanmıştır. Örneğin;

- 1994 yerel seçimlerinden sonra, İSKİ Yönetmeliğinde yapılaşmayı teşvik edici nitelikteki değişikliklerle, 1980-1985 arasında yüzde 46 olan kaçak yapılaşmanın, ikinci beş yıllık dönemde yüzde 347'ye kadar çıkması(**Talanın adı 'koruma'**, Roşan KARAKAŞ, RADİKAL, 10 Nisan 1999),
- 5177 Sayılı, Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile "**su havzalarının**" madencilik faaliyetlerine açılması,
- **2872 Sayılı Çevre Yasası'** ile; Petrol ve jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetlerinin, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) kapsamı dışına çıkarılması,
- 2560 Sayılı Yasanın 20. maddesi ile Maden Yasası'nın 7. maddesinde yapılan değişiklikten sonra Çevre ve Orman Bakanlığının, Ocak/2005 ayında Büyükşehir Belediyelerinden "**Havza Koruma Yönetmeliklerinin, Kanalizasyon Deşarj Yönetmeliklerinin en kısa sürede Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne uyumlaştırılmasını**" istemesi,
- Ülkemizdeki su kaynaklarının, kirlenmeye karşı korunması amacıyla Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanan 31.12.2004 tarihli "**Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğiyle**"(R.G. 31.12.2004) su havzalarında "**mutlak koruma alanı**", 300 metreden 100 metreye indirilerek, içme suyu havzalarında kaçak yapılara ve sanayi tesislerine fiili "**af**" sağlanması,
- İzmir'in içme suyunun büyük bölümünü sağlayan **Tahtalı Barajı** ile kentin içme suyu gereksinimini karşılayacak olan **Çamlı Barajı'nı** besleyen Maden İşletme Ruhsatı ve İşletme İzni verilmesi,
- Su kaynaklarının oluşumu ve gelişiminde büyük önemi olan 4342 sayılı Mera yasasında yapılan değişiklikler ile mera ve yaylaların işgalcilerine devrinin sağlanması,
- İstanbul'un en önemli su havzası ve yeşil alanı olan Ömerli Su Havzasının, rant uğruna Formula 1 tesislerine teslim edilmesi,
- Türkiye'nin 305 Önemli Doğa Alanı'ndan biri olan ve suyun yanlış kullanımı nedeniyle tümüyle kuruyan 2 milyon yaşındaki Tuz Gölünün sanılanın aksine küresel ısınma sonucunda değil yanlış su politikaları nedeni ile kurduğunun (**Tuz Gölü'nün "İmdat" Çılgılığı**, Doğa Derneği ve Atlas Dergisi, 21.9.2008) uzman kuruluşlarca dile getirilmesi ve son yıllardaki malum yasal düzenlemeler; su kaynaklarının kirlenmesinin ve kurumasının sadece küresel ısınmaya bağlanmaması gerektiğini bizlere göstermektedir.

Yukarıda yer alan sorunların ve alınacak önlemlerin, belirtilen gerekçelerle Yüce Meclisimizde ele alınması ve incelenmesi önem arz etmektedir.

